

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Explanatio illorum verborum: Apocalypsis Iesu Christi, quam dedit illi Deus palàm facere servis suis. Sectio Prima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

COMMENTARIUM PRIMUM

EXEGETICVM DE EXPLANATIONE BREFATIONIS IOANNIS.

Explanatio illorum verborum: Apocalypsis Iesu Christi, quam dedit illi Deus palam facere seruis suis.

SECTIO PRIMA.

MORE prophetico Ioannes à Diuina reuelatione vaticinia sua grauissimis verbis aspiciatur, cùm ait: *Apocalypsis, seu reuelatio Iesu Christi, quam dedit illi Deus.* Sic namque ferè Propheta ad excitandam attentionem, cõmendandamque suorum operum auctoritatem præfari solent, ad ea scilicet, quæ mandare literis instituunt, non rationis humanæ præsidij, & naturalis contemplationis viribus, sed Diuino planè instinctu, & assatu peruenisse, atque ad e-

illa omnia, non vt hominum inuenta, dogmataque philosophica, sed tamquam Diuina placita, atque decreta accipi oportere. Est nihilominus inter illos in loquendi modo discrimin: quidam enim Visionem suam, alij Visiones Dei, alij Librum visionis appellant, alij factum ad se verbum Domini, quod communius est, in vestibulo statim suorum operum enunciant. Sed nemo sanè grandis, nemo sublimius, quàm Ioannes, præfatus est, qui opus hoc, non Apocalypsim suam, sed Apocalypsim Iesu Christi nuncupauit: quantò enim Christus omnibus omnium Prophetis magis excellit, tantò est nobilius, atque præstatius opus aliquod reuelationem Iesu Christi, hoc est Iesu Christo factam, quàm visionem Esaiæ, hoc est Esaiæ ostensam, aut verbum Domini ad quempiam alium ex Prophetis factum appellare. Nam quod hoc loco Apocalypsis Iesu Christi non significet Apocalypsim, siue reuelationem à Christo factam Ioanni, quod aliquis fortasse putauerit, sed potius ad ipso Patre factam Christo, vt est communis sententia, ex verbis cõsequenibus exploratum est, cùm subiungitur: *Qua dedit illi Deus palam facere seruis suis.*

Nec verò mirum, si Ioannes illa scilicet mirabilis aquila, quam olim Ezechiel capite primo, ceteris animalibus cõnferre contempsit. *Et facies, inquit, aquila de super ipsum quatuor, pennis librata sublimibus multò altius, quàm reliqui omnes Prophetae sua vaticinia ordiatur: cùm etiam multò sublimius, quàm reliqui quicquam Evangelista, qui sapientiæ magis ordine excellere Prophetis, in Euangelio con-*

Vaticinia non hominum inuenta, sed Dei placita.

Apocalypsis est reuelatio Christi facta, id est quod præstantior ceteris vaticiniis.

Ezechiel. 1. Ioannes ut Euangelista, eminentior.

VIE GAS
IN
APOCALYPTIS

scribendo sese leuissimis alis extulerit, & ab ipsius Diuini verbi in altissimo, & peniussimo Patris sinu residentis æternitate, Diuinitatēque Euangelium inchoauerit: *In principid erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.* Quid porro non sublime, non excellens ab illius ore prodire potuisset, qui in ipso Ictu pectore, in quo erant omnes thesauri Diuinæ sapientiæ reconditi, in vltima illa cœna recubuit, idēque altissimam Diuino beneficio cognitionem hausit?

Petr. Dam. Tunc nimirum, vt Petri Damiani sermone 1. de excellentia Ioannis Euangelistæ verbis vtar, super eminentem Diuinæ scientiæ celsitudinem diuinitus illustrata mente concepit, cū in sacrosancto mysticæ cœnæ conuiuio supra pectus recubuit Redemptoris. Et quia in pectore IESV sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ reconditi, ex illo cœlesti gazophylacio supernam traxit, vndæ nostræ paupertatis inopiam copiosa liberalitate ditauit. Ex illo, inquam, nobis arario diuitiarum copias attulit, & in cōmunem totius mundi salutem bene prodigus erogauit. Imò super fontem perennis vitæ recubuit, vt ipse tunc semper manantia fluuenta Diuinæ doctrinæ hauriret, & eadem nobis postmodum præfixo certi temporis articulo propinaret: magnus videlicet paradisi fluiuius, quæ ex principali sui fontis origine profluens, & vberiori cœlestium charismatum inundatione procedens squallentia deferta humanarum mentium irrigat, & ad proferenda bonorum operum tãquam nouarum frugum germina, vberissima fertilitate fecundat.

III. Suboritur tamen hoc loco illa dubitatio, quo sensu Ioannes hoc opus Apocalypsim, siue Reuelationem IESV Christi, hoc est, IESV Christo factam inscripserit? Cū enim Christus & quatenus Deus ex omni æternitate, & quatenus homo à primo vsque sui conceptus articulo perfectissima rerum omnium cognitione fuerit cumalatus, planè videtur tot, tantorumque mysteriorum, quæ hoc volumine comprehenduntur, Apocalypsim, siue Reuelationem ei de nouo fieri minimè potuisse. Quæ quidem in re illud imprimis est pro certo statuendum non esse hoc loco sermonem de Christo, vt Deus est: sic enim nihil ei potuit reuelari. Quamquàm enim etiam, vt Deus est, scientiam rerum omnium à Patre habeat: ea tamen cognitio nullo pacto Apocalypsis, siue Reuelatio appellari potest, cū reuelatio comparatione eius, cui sit, sit abscondita, & occultata: rei manifestatio: Christo autem secundum Diuinam naturam nihil occultum esse potuit, quippe cui, vt Deus est conuenit per naturam clara, atque euidentia tamen à Patre accepta cognitio. Vnde intelliges non secūm coherere expositionem Bedæ, cum sentire videtur, hoc loco, cum dicitur, *Apocalypsis Iesu Christi, quam dedit ei Deus*, de Christo, vt Deus est, haberi sermonem, Ioannēque more suo, quæ Christi sunt, ad Patrem referre. *Cuius*, inquit, *reuelationem mysterij Ioannes more suo filij gloriam ad Patrem referens Iesum Christum à Deo percepisse testatur.* Itaque videtur existimare, sicut Christus potestatem efficiendi miracula, doctrinamque suam Patri, à quo illam per æternam generationem acceperat, tribuere consueuerat, veluti cum dicebat Ioan. 14. *Pater in me manens ipse facit opera:* & cap. 7. *Mea doctrina non est mea, sed eius, qui misit me:* ita etiam nunc, Ioannem, cognitionem rerum earum, quas hoc volumine complectitur, dicere Christum à Patre accepisse, vt Diuinam Christi scientiam per originem à Patre acceptam indicaret. Rectè quidem ista dicerentur, si de Christi scientia, atque doctrina nomine scientiæ, doctrinæque sermo haberetur: verum cū de Christi cognitione nomine reuelationis disseratur, quæ Christo, vt diximus, secundum naturam Diuinam fieri nequaquam potuit: (siquidem ei per naturam nihil occultum esse potuit, quod per reuelationem cognosceret) non est, cur ad rationem sem-

Ex Christi pectore quanta hauseri.
Ioan.

Pectus Christi cœlestis ararium.
Ioannes paradisi fluiuius.

Quomodo potuit reuelatio Christo fieri.

Quid sit reuelatio.

Bedæ.

Ioan. 14. 10.
Ioan. 7. 16.

piternæ à Patre originis confugiendus, cum nequaquam ista cohereant. sermonem haberi de Christo, ut Deus est, & tamen aliquid ei fuisse reuelatum. Itaque exploratum esse debet, sermonem esse de Christo, ut homo est, sic enim ei facta futurarum rerum ostensio, iure optimo Apocalypsis, siue reuelatio dici potuit, quippe cuius humano intellectui secundum naturam spectato aliquid occultum esse poterat, nisi diuino beneficio illustratus à Deo fuisset, & cumulatissima rerum omnium, quæ ad vniuersæ Ecclesiæ statum, administrationemque spectabant, cognitione perfectus: quanquam enim propter hypotaticam humanæ naturæ cum diuino supposito vniõnem, secundum quandam, eamque maximam conuenientiam, intellectui eius creato perfecta rerum cognitio debebatur, id tamen nihil officit, quod minus ei factæ rerum futurarum præfensionem, Apocalypsis, & reuelationis nomine censerentur, siquidem, ut diximus, eas non natura inuitas, sed diuino munere ac beneficio acceptas habuit, quibus de potentia Dei absoluta carere potuisset.

Apocalypsis
siue reuelatio
facta.
Christo, ut
homo est.

Eo igitur constituto sermonem esse de Christo, ut homo est, Lyranus ita nodum dissoluendum arbitratur, appellari hoc opus Apocalypsim, siue reuelationem Iesu Christi, non quod ipsimet Christo in propria persona facta fuerit, sed quia facta fuerit Angelo Christi personam sustinenti, Ioannemque alloquenti, qui quoniam habitu ipso, & rationeque, Christum in hoc opere, non semel representat, Christi quoque illustrem nomenclationem promeruerit: itaque Apocalypsis Iesu Christi perinde dictum esse, ac si diceretur, Apocalypsis Angeli personam Iesu Christi gerentis: itaque facile se expedit Lyranus cum Angelo Christi personam gerenti fieri de nouo potuerit multarum rerum ostensio, atque reuelatio. Verum hæc Lyrani responsio cum ipso contextu manifestè pugnat: etenim Ioannes Shilsum ab Angelo, qui sibi loquebatur perspicuis verbis distinguit, cum ait, *Apocalypsis Iesu Christi, quam dedit illi Deus palam facere seruis suis, qua oportet fieri cito, & significauit, mittens per Angelum suum, seruo suo Ioanni, ubi cernis, reuelationem primùm factam dici Iesu Christo, deinde à Christo missum Angelum, qui de iisdem mysterijs Ioannem instrueret: ex quo illud exploratum relinquitur, Iesum Christum hoc loco pro ipsomet Christo, non pro Angelo Christum representante, accipiendum esse, ne vnum, & eundem Angelum, seipsum mittere, absurdè fateamur.*

III.
Nodum, quæ
pactio soluitur
Lyrano.

Responsio.
Lyrani non
probatur a
Christo.

Alij aliter contentionem dirimere conantur: nos illud dicendum putamus, rerum earum, quæ hoc opere continentur, Apocalypsim siue reuelationem dici à Ioanne factam Christo, non quod eo tempore, quo hæc Ioanni mysteria ostendebantur, tunc de nouo à Patre Christo manifesta fierent, nec enim Christi scientia atque cognitio, vllam vnquam, successu temporis, accessionem recepit: sed quoniam in ipso primo suæ Conceptionis articulo, ea omnia Christo ostensa reuelataque fuerint, quæ ipse postea suo tempore per Angelum Ioanni in Pathmo exulanti aperiret, ut sit sensus, *Apocalypsis Iesu Christi, hoc est, reuelatio facta Christo in primo suæ incarnationis momento, quam tunc illi dedit Deus, ut postea tempore, palam faceret seruis suis, qua oportet fieri cito, mittens per Angelum suum seruo suo Ioanni: atque hæc est omnium facillima, & maximè germana horum verborum expositio.*

V.
Germana
expositio
est.

Quando &
quare reue-
latio sic facta
Christo.

Porro quod subiungitur, *Quam dedit illi Deus palam facere seruis suis.* Rupertus, Haymo, Ambrosius, & alij ita accipiunt, ut *quam*, positum sit pro *quæ*, vel secundum *quam*, & Græcè cum dicitur *ἣν*, subaudiatur præpositio *ὡς* quasi dictum sit *ὡς ἣν* hoc est, secundum quam; itaque ille sit sensus, *Apocalypsis*

VI.
Rupertus,
Haymo,
Ambrosius,
Ansbertus.

Iesu Christi, qua, vel secundum quam dedit illi Deus palam facere seruis suis, qua oportet fieri cito. Iuxta quam expositionem, verbum *Dedit*, non ad Apocalypsim referendum est, quam Deus dedisse Christo dicatur, sed pro voluit, aut concessit, usurpandum, quali dictum sit, Apocalypsis Iesu Christi, qua Deus voluit, ut ille seruis suis, qua oportet fieri cito, palam ostenderet. Videntur vero hi auctores in hanc venisse sententiam, quoniam arbitrati sunt aptius ita necesse contextum, & praeterea duriusculam eam locutionem putabant, *Quam dedit illi Deus palam facere seruis suis, qua oportet fieri cito*: nec enim poterant intelligere, unde verba illa, *palam facere seruis suis*, congruenter penderent, nisi qua, pro quam legeretur. Sed non est cur vulgatam editionem corrigamus, aut praepositionem *et* subaudire oporteat: apte enim omnia cohaerent, si Graecam loquendi formulam observemus, qua ita habet: *ὅπου λέγεται ἰησὺς χριστὸς ἢ ἰδωμεν αὐτῷ ὁ θεὸς δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γράψαι ἐν τῷ βιβλίῳ*: vbi *ὁ δεῖξαι*, hoc est, *palam facere*, Graecorum consuetudine, pro, ad palam faciendum, positum est, sic namque *est* in finitis verborum uti solent, unde illi aptissimus verborum nexus, sensusque clarissimus relinquitur, *Apocalypsis Iesu Christi, quam dedit illi Deus ad palam faciendum*, seu *ut palam faceret seruis suis, qua oportet fieri cito*. Sunt huius apud Graecos locutionis in sacris literis exempla quamplurima, velut Gen. 47. *παροικεῖτε ἐν τῇ γῆ ἰσραὴλ*, id est, ad habitandum in terra venimus, Exod. 2. *ἐπέλασαν τὰς δεξιά μιν οὐκ ἐπιπείσαν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ*, hoc est, impleuerunt canales ad adaquandum oves patris sui. Et Psal. 18. *ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμὴν ὄδου*, hoc est, Exultauit ut gigas ad currendum viam: & Ioannis 6. *πῶς δύναται ἔσθαι τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀρχιπροφῆτου*, id est, Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum? Mitto sexcenta alia, qua possem adducere. Ne quis vero exillimet, hanc loquendi formulam apud sacros tantum scriptores reperiri, eamque idcirco, non ita concinnam, & elegantem putet, audiat Homerum in Odyssæa lib. 1. *ἀλλ' ὅτε δὴ ἔτος ἡμῶν ἐπιπλομένων ἐταίρω τῷ οἴετο πελώριον θεοὶ οἰκῶν δεικέσθαι*, hoc est, verum cum reuolutis annis tempus illud aduenit, quod super factis decreuerant, ut domum reuenteretur. Ex his liquidò apparet, rectè habere editionem vulgatam, contextumque aptissimè cohaerere.

Ediſio vulgata deſenſatur.

In finis verborum quo pacto utantur Graeci.

Genſ. 47.

Idem illustratur ex epiſtola ex Graeco contextu. Psal. 18. 6. Ioann. 6. 31.

Homer.

Explicantur illa verba; Quae oportet fieri cito.

SECTIO SECUNDA.

OMMEMORATVRVS Ioannes praecipuas Ecclesiae persecutiones, praemittit his verbis, *Cito*, seu ut Graecè est, *ἐν τάχῃ*, id est, in celeritate, siue celeriter, eas & initium, & finem habituras, sic enim exponendum est illud verbum, *fieri*, hoc est inchoari: & finiri: idemque repetit paulò post, cum subiungit, *Tempus enim prope est*, quod quidem eò pertinet, ut conioletur fideles, horteturque ne animo concidant in laboribus vitæ praesentis: quia & ipsorum labores, & impiorum praesentium felicitas cito finientur. Ex quo iam ea oritur dubitatio, quomodo cito inchoanda, & finienda dicantur, quæ ad finem mundi euentura praenuntiantur. Constat enim, Ioannem his verbis complecti vniuersum Ecclesiae statum à prima videlicet eius origine, vsque ad mundi finem decurrentis. Prima ratio ducitur ex incertitudine durationis mundi: cum enim incertum sit quanto tempore duraturus sit mundus, semper timeri possunt quæ ad finem eius pertinent, quasi cito euentura. Quæ quidem in re errant plerique Rabbini Hebraeorum Thalmudistæ, in quibus fuit Rabbi Helias in tractatu de Sabbatho, & in tractatu de Idololatria

Laboris laboribus solatus.

Euentura ad finem mundi cur semper timenda.

tria